Aaron Vuola 3.10.2022

Eduskunta
Valtiovarainkunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

## HE 185/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jäteverolain muuttamisesta

Pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseksi eduskunnalle jäteverolain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Keskeiset huomiot esityksestä:

- Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jäteveron veropohjaa laajennettaisiin ja että veron piiriin siirrettäisiin nykyisin jäteveron ulkopuolella oleva viherlipeäsakka (soodasakka) 4 vuoden siirtymäajan jälkeen. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että soodasakalle on jo olemassa riittävää hyötykäyttöä.

- Soodasakka ei metsäteollisuuden näkemyksen mukaan vielä ole jäteverokelpoinen jätejae. Jätevero koskee sellaisia kaatopaikalle toimitettavia jätteitä, joiden hyötykäyttö on mahdollista sekä teknisesti että ympäristönäkökulmasta kestävää. Soodasakalle ei pitkäjänteisestä tutkimus- ja kehitystyöstä huolimatta ole vielä olemassa kestäviä ja jatkuvia hyötykäyttökohteita. Vuonna 2021 soodasakasta pystyttiin hyödyntämään n. 32 prosenttia. Välittömästi voimaantuleva jätevero ei tukisi kaatopaikalle loppusijoitettavan jätteen määrän vähentämistä eikä hyötykäytön lisäämistä, mutta jäteverosta koituisi esitetyn jäteveron korotuksen myötä arvioilta yli kahdeksan miljoonan euron lisäkustannus vuosittain metsäteollisuudelle.

- Metsäteollisuus on esittänyt hallituksen esittämää neljää vuotta pitempää siirtymäaikaa, ***mutta on varautunut myös nyt esitettyyn neljän vuoden siirtymäaikaan.*** Tällä hetkellä ei ole tiedossa nopealla aikataululla saavutettavia hyödyntämiskohteita, mutta pidemmällä aikavälillä on mahdollista, että soodasakalle syntyy kestäviä hyötykäyttökohteita ja markkinat. Näin ollen metsäteollisuus pyrkii ehdotetun siirtymäajan puitteissa pääsemään mahdollisimman pitkälle hyötykäyttövaihtoehtojen kehittämisessä. Soodasakalle voi syntyä markkinat vasta sitten kun on riittävästi tuotteistettuja ratkaisuja erilaisiin käyttökohteisiin.

*Taustatietoa*

Rambollin toteutti vuonna 2022 jäteveron laajentamista varten ympäristöministeriölle ja valtiovarainministeriölle laajan selvityksen, mikä luokitteli soodasakan hyötykäyttöpotentiaalin omaavaksi jakeeksi, mutta ei hyötykäyttökelpoiseksi jakeeksi.

Aaron Vuola 3.10.2022

Sen sijaan FCG:n vuoden 2020 tekemän selvityksen ja sen pohjalta vuonna 2022 laaditussa muistiossa esitetyt perustelut ja näkemykset soodasakan hyödyntämisestä ovat varsin kevyitä, eivätkä kuvasta todellista nykytilannetta kovinkaan hyvin. Lisäksi hallituksen esityksen perusteluissa mainittu *"…koska tehtyjen selvitysten perusteella molempia jätteitä on teknisesti ja ympäristönsuojelullisesti asianmukaisesti mahdollista hyödyntää ja kysyntää näille jätteille on jo olemassa",* on metsäteollisuuden näkemyksen mukaan yliarvio etenkin soodasakan kysynnän osalta. Soodasakan kohdalla haasteena on realististen, teknillistaloudellisesti järkevien ja pysyvien hyödyntämisvaihtoehtojen puute. Tilanne ei ole tämän osalta radikaalisti muuttunut. Soodasakan hyödyntäminen jätteenä vaati lisäksi ympäristöluvan. Toistaiseksi ainoa taloudellisesti kannattava hyötykäyttö on ollut soodasakan käyttö rikinpoistokalkkina, minkä käyttäminen tähän tarkoitukseen tulee loppumaan kivihiilen ja turpeen energiakäytön vähentymisen myötä.

Soodasakan nykyarvon ollessa alhainen, on kyseessä ”lähituote”, jonka kuljettaminen mahdollista hyötykäyttöä varten ei liene missään olosuhteissa järkevää kustannussyistä ja vielä vähemmän, kun otetaan huomioon myös ilmastonäkökulma (kuljetetaan n. 50 % vettä). Mahdollisten logistiikan ilmastovaikutusten lisäksi soodasakan pitkän aikavälin ympäristövaikutuksista eikä sen teknisestä soveltuvuudesta käyttökohteeseen ole tarpeeksi tietoa. Soodasakan kohdalla olisikin syytä korostaa sen kokonaiskestävyyttä.

*Soodasakan ominaisuudet*

Soodasakka muodostuu sellutehtaan kemikaalikierrossa, kun mustalipeän poltossa soodakattilan pohjalle muodostuneen sulan liuotuksessa erotetaan siinä muodostunut kiintoaines. Muodostunut soodasakka pestään ennen sen poistamista kemikaalikierrosta. Soodasakkaa syntyy vuosittain noin 10 kg kuiva-ainetta tuotettua sellutonnia kohden. Vuonna 2021 metsäteollisuudessa syntyi n. 72 000 tonnia (kuivapaino) soodasakkaa. Tästä määrästä n. 52 000 tonnia sijoitettiin kaatopaikalle. Verotuksen perusteena oleva märkäpaino olisi noin kaksinkertainen. Soodasakka on koostumukseltaan haasteellinen ja vaikean hallittavuutensa vuoksi hankalasti hyödynnettävää. Se on seos erilaisista epäorgaanisista suoloista, kuten karbonaateista ja sulfideista, ja se sisältää tavanomaisten kalsiumin ja magnesiumin ohella haitallisia raskasmetalleja. Lisäksi soodasakka on koostumukseltaan lietemäistä ja siten vaikeasti käsiteltävää. Soodasakan koostumus vaihtelee tehtaiden välillä johtuen sellun valmistusprosessin ja puuraaka-aineen eroista. Näin ollen yhdellä tehtaalla toimiva hyödyntämismenetelmä, ei välttämättä sovellu toiselle tehtaalle, mikä osaltaan hankaloittaa hyötykäytön kehittämistä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
Toimitusjohtaja